

Hei varhaiskasvattajat!

Tämä paketti on koottu tukemaan suomea toisena kielenään oppivan lapsen sopeutumista varhaiskasvatukseen, mutta sitä voidaan käyttää myös muiden lasten kielenkehityksen tukemiseen. Lähtökohtana on, että maahan muuttanut lapsi osaa vain vähän tai ei ollenkaan Suomea. Tukimateriaali tarjoaa kuvituksen lapsen kokemuksiin sekä toimiin varhaiskasvatuspäivän aikana ja sitä voidaan muokata jokaisen lapsen tarpeita vastaavaksi. Ajatuksenamme on, että materiaalin avulla lapsi kykenee kommunikoimaan niin vertaisten kuin kasvattajienkin kanssa päivän aikana, mutta ymmärtämään myös kielen merkitystä oman äidinkiелensä kautta käsittelemällä päivän tapahtumia ja kuvia kotona. Äidinkieli on lapselle tunteiden sekä ajattelun kieli ja sen ylläpitäminen vahvistaa lapsen kulttuuri-identiteetin ja persoonallisuuden kehittymistä (Kivijärvi 2017, 257).

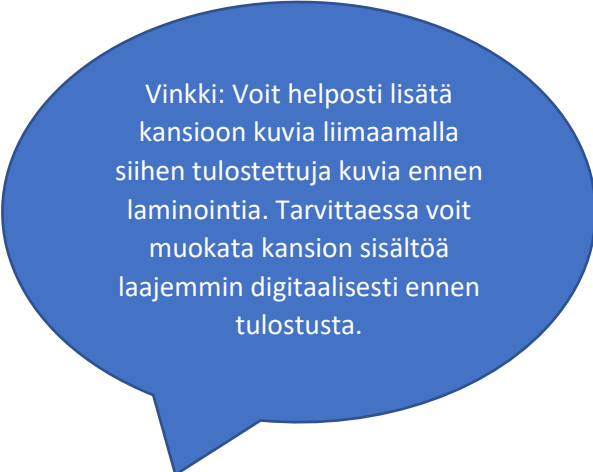
Tämä paketti tukee lapsen kielenkehitystä sekä sopeutumista varhaiskasvatukseen parhaiten, kun sitä täydennetään kuvilla lapsen toimintaympäristöstä. Kommunikaatiokansio on vapaasti muokattavissa juuri oman ryhmäsi lapsen tarpeiden mukaiseksi: voit huoletta poistaa tarpeettomia kuvia sekä lisätä kuvia oman ryhmäsi ympäristöstä ja toiminnasta. Kansio kannattaa ottaa käyttöön heti, kun yhteistyö perheen kanssa alkaa. Lapselle tärkeitä asioita voidaan lisätä kansioon huoltajien ja tulkin avustuksella. Jotta kansio tukisi S2-opetusta saavan lapsen kielellisiä taitoja, tulee varhaiskasvattajan sanoittaa kuvia lapselle aktiivisesti.

Toivomme lämpimästi, että tämä materiaali
hyödyttää teitä työssänne varhaiskasvatussympäristössä!

Saija Hyvärinen, Jenna Koivuniemi, Soile Salminen & Johanna Sompi
Varhaiskasvatustieteen opiskelijat, Jyväskylän Yliopisto

"Lapsella on oikeus ilmaista omat mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti."

YK:n lastenoikeuksien sopimus, artikla 12.

Vinkki: Voit helposti lisätä kansioon kuvia liimaamalla siihen tulostettuja kuvia ennen laminointia. Tarvittaessa voit muokata kansion sisältöä laajemmin digitaalisesti ennen tulostusta.

S2-opetus ja lapsen kielenkehitys

Päiväkoti-ikäinen lapsi omaksuu kieltä soveltaen aikuisten ja vertaisten toimintaa sosiaalisen käyttäytymisen muodoin. Päivittäin toistuvat pienet tuokiot auttavat sisäistämään kielen. Olennaista on ymmärtää, että lapsi pyrkii kommunikoimaan ei puhumaan. (Kela 2012.) Oman äidinkielen merkitys on tärkeä lapsen kehittyvälle identiteetille sekä muiden kielten oppimiselle (Honko 2015, 3). Lapsella on oikeus omaan kieleen ja ensisijainen vastuu äidinkielen opetuksesta on lapsen vanhemmilla. Varhaiskasvattajilla on velvollisuus antaa perheelle tietoa äidinkielen merkityksestä ja tärkeydestä sekä tarjota lapselle S2-opetusta. Opetus voidaan erottaa luonnolliseen ja ohjattuun oppimiseen sisällyttäen kielen oppiminen lapsen luontaiseen toimintaan tai järjestämällä yksilö-, pari- tai ryhmäopetusta. (Kivijärvi 2017, 254-259.)

Maahanmuuttajaperheillä voi olla hyvinkin erilaiset kielelliset kontaktit, joka vaikuttaa myös lapsen kielen oppimiseen. Onkin huomioitava, ettei pitkä maassa oloaika takaa Suomen kielen käyttöä. (Honko 2015, 3.) Kivijärven mukaan (2017, 258) lapsi oppii arkikielen 0,5–2 vuodessa, mutta perusteellisen kielen oppimiseen menee useampi vuosi. S2-opetus vaatii varhaiskasvattajalta halua oppia ja kokeilla uusia asioita sekä tarjota lapselle tarpeeksi haasteellista sisältöä, mutta myös toistuvuutta (Honko 2015, 8). Lapset oppivat yksilöllisesti, joka on hyvä ottaa huomioon käytettävissä materiaaleissa. Pietilän (2014, 61) mukaan visuaalista oppijaa tukee kuvat, kun auditiivinen oppija oppii kuulemalla ja kinesteettinen oppija kaipaa toiminnallisuutta oppimisen tueksi. Tämä tukimateriaali perustuu visuaaliseen ja auditiiviseen oppimiseen edellyttäen, että aikuinen sanoittaa lapselle kuvia. Lapsen kielentason arviointiin ja kehityksen seuraamiseen löytyy valmiita materiaaleja, kuten *Kielireppu* ja *Kielipeda- työväline*.

Lähteet:

Honko, M. 2015. Kohti vahvempaa sanastonhallintaa: ajatuksia sanastonhallinnasta ja sanaston omaksumisen tukemisesta. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45632/kohti-vahvempaa-sanastonhallintaa-ajatuksia-sanastonhallinnasta-ja-sanaston-omaksumisen-tukemisesta.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Kela, M. 2012. Tarvitaanko päiväkodeissa erillisiä suomi toisena kielenä – tuokioita? <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-touko-kesakuu-2012/tarvitaanko-paivakodeissa-erillisia-suomi-toisena-kielena-tuokioita>

Kielireppu [https://www.espooli.fi/FI/Kasvatus_ja_opetus/Perusopetus/Opiskelu_peruskoulussa/Kieli_ja_kulttuuriryhmien_opetus/Kielireppu\(104941\)](https://www.espooli.fi/FI/Kasvatus_ja_opetus/Perusopetus/Opiskelu_peruskoulussa/Kieli_ja_kulttuuriryhmien_opetus/Kielireppu(104941))

Kielipeda -työväline

https://www.utu.fi/sites/default/files/media/Kielipeda_A5_UTU_ilman_leikkuuvaroja_verkkosivulle.pdf

Kivijärvi, T. 2017. Vieras- ja monikielisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja, PS-kustannus, Jyväskylä, s. 250-262.

Pietilä, P. 2014. Yksilölliset erot kielenoppimisessa. Teoksessa Pietilä, P. & Lintunen, Pekka (toim.) Kuinka kieltä opitaan – Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle, Gaudeamus, Tallinna.

Kuvat: Johanna Sompi & Papunetin kuvapankki, papunet.net, Aino Ojala, Annakaisa Ojanen, Arja Ala-Korpi, Elina Kupari, Elina Kupari-Haveri, Elina Vanninen, Elina Vanninen/muokkaus Papunet, Heidi Ahlström, Jenna Repo, Jukka Nortunen, Katri Viljanen/Ammattiopisto Spesia, Kirsi Alastalo, Kuvako, Kuvako/muokkaus Papunet, Nella Virtanen, Oscar Komi, Paxtoncrafts Charitable Trust, Päivi Honkonen, Sclera, Sclera/muokkaus Tepa-projekti, Savas ja Mainostoimisto Ad Kiivi Oy, Sergio Palao/ARASAAC, Sergio Palao/ARASAAC/muokkaus papunet, Sirpa Yli-Heikkilä ja Toisto/Aleksei Zamiatin.

MINUN PÄIVÄNI

LAPSEN S2-KOMMUNIKAATIOKANSIO ARJEN TUEKSI

Tähän voit liittää kuvan lapsesta.

Sisällys

Lapsen tärkeät sanat omalla kielellä

Päivästrukturi

Oma perhe / muut tärkeät ihmiset

Oma ryhmä

Päiväkodin toiminta

Kädentaidot

Jumppa

Musiikki

Retket

Leikit

Ulkoilu /sää

Pukeminen/vaatteet

Ruokailu

Wc

Lepohetki

Tunteet

Vointini

Vuodenajat ja juhlapäivät

LIITE: Viikkostruktuurin pohja

MINUN TÄRKEÄT SANANI

Täydennä lapsen
äidinkielellä
aloituskeskustelun
yhteydessä
huoltajan/tulkin kanssa!

Äidinkieleni on _____.

Kutsun äitiäni sanalla _____ ja isääni
sanalla _____. Isoäitiäni kutsun sanalla
_____ ja isoisääni sanalla
_____.

Koti on omalla kielelläni _____. Sisko on
_____ ja veli _____.

Näin tervehdin omalla kielelläni: hei! _____,
huomenta! _____ Näkemiin!
_____.

Kiitän sanomalla _____ ja pyytäessäni
anteeksi sanon _____.

Muita minulle tärkeitä sanoja:

Täydennä
lapsen oman
arjen kuvilla!

MINUN PÄIVÄNI

PESTÄ KÄDET

LEIKKIÄ

AAMUPALA

KOKOONTUMINEN

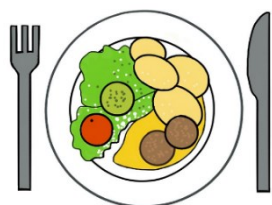

TOIMINTAHETKI

ULKOILU

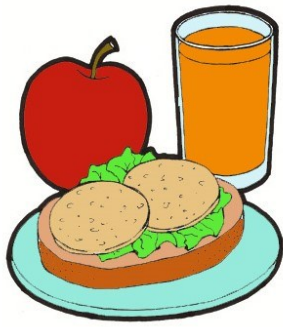

LOUNAS

PÄIVÄLEPO

VÄLIPALA

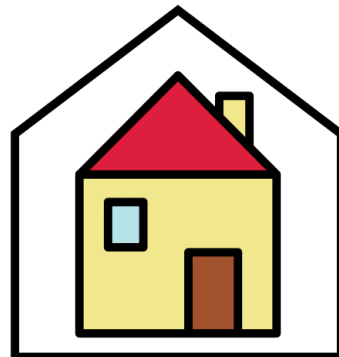
LEIKKIÄ

ULKOILU

HEI HEI!

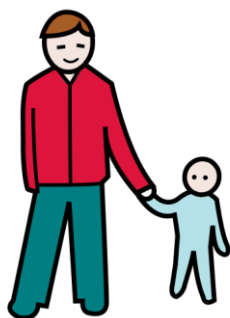
KOTI

PERHEENI JA MUUT TÄRKEÄT IHMISET

ÄITI

Lisää tähän kuva omasta äidistä.

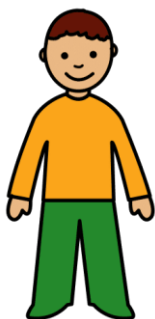
ISÄ

Lisää tähän kuva omasta isästä.

SISKO

Lisää tähän kuva omasta siskosta.

VELI

Lisää tähän kuva omasta veljestä.

Muokkaa
vastaamaan
lapsen omaa
perhettä!

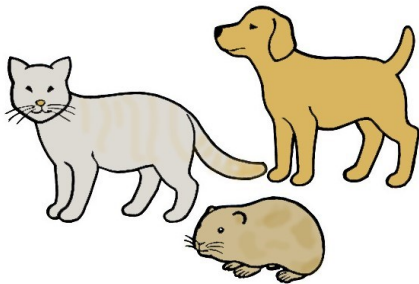
ISOÄITI

Lisää tähän kuva omasta isoäidistä.

ISOISÄ

Lisää tähän kuva omasta isoisästä

LEMMIKKI

Lisää tähän kuva omasta lemmikistä

Tilaa muille tärkeille ihmisille

OMA RYHMÄNI

Liitä tähän ryhmäkuva tai
ohjaa lasta piirtämään
kuvia kavereistaan
ryhmässä. Muista
tietosuoja ja kuvausluvat!

PÄIVÄKODIN TOIMINTA

LEIKKI

LIIKUNTA

RETKET

ULKOILU

KÄDENTAITOT

MUSIIKKI

MEDIA

KIRJA

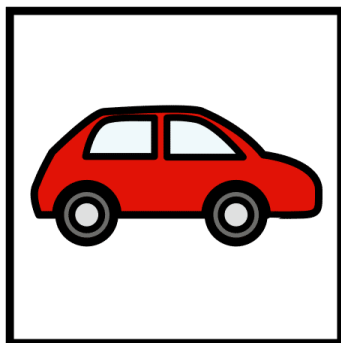

NUKKETEATTERI

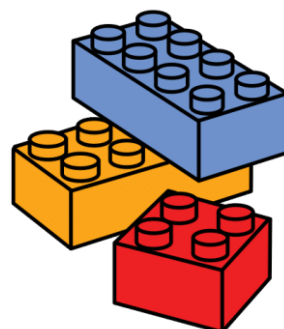
LEIKKEJÄ

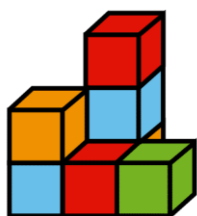
LEIKKIÄ

AUTO

LEGO

RAKENTELU

PALAPELI

LAUTAPELIT

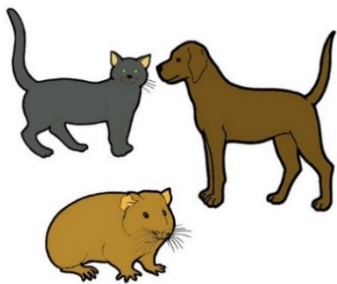
KOTILEIKKI

NUKKEKOTI

NUKKE

ELÄIMET

BARBIE

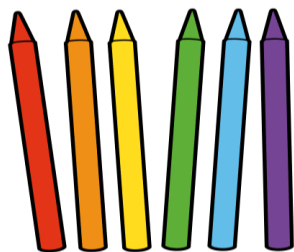
JUNARATA

Tarvittaessa
täydennä
oman ryhmän
leikeillä!

KÄDENTAITOT

PIIRTÄÄ

VÄRIKYNÄT

MAALATA

LEIKATA

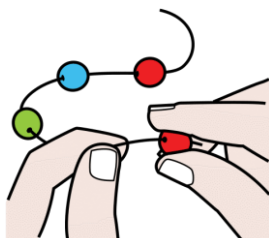
SAKSET

VESIVÄRIT

MUOVAILLA

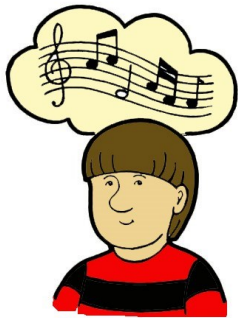

PUJOTTA
HELMIÄ

ASKARRELLA

MUSIIKKI

MUSIIKKI

LAULAA

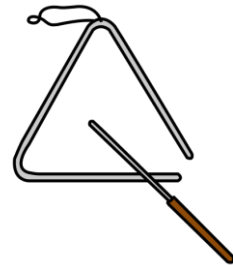
CD-LEVY

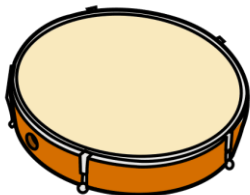
LAULULEIKKI

SOITTIMET

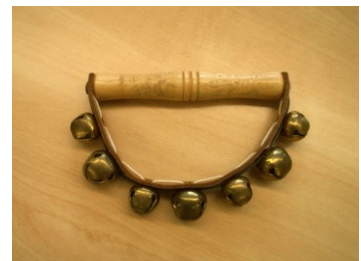
TRIANGELI

KEHÄRUMPU

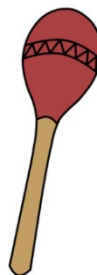
BONGORUMPU

KULKUSET

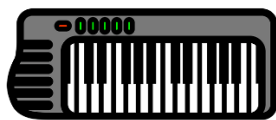
KAPULAT

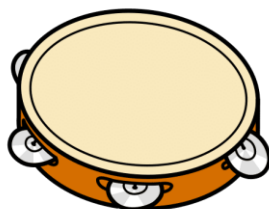
MARAKASSI

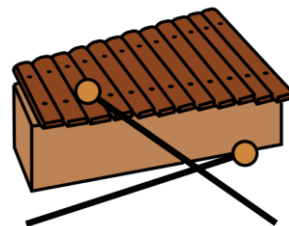
KANTELE

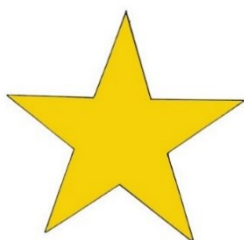
PIANO

TAMBURIINI

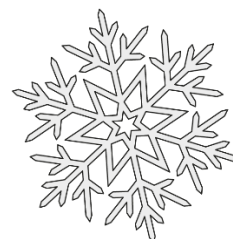
KSYLOFONI

TUIKI TUIKI
TÄHTÖNEN

KARHU
NUKKUU

PIENI PILVI
PEHMOINEN

Täydennä
soittimilla,
lauluilla ja
leikeillä.

LIIKUNTA

JUMPPA

JUMPPA-
VAATTEET

JUOMAPULLO

JUOSTA

HYPÄTÄ

TRAMPOLIINI

KIIIVETÄ

HEITTÄÄ

HIPPA

KORIPALLO

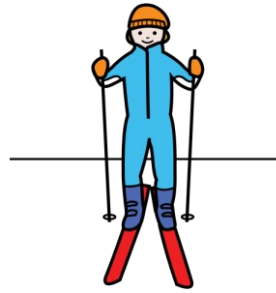
JALKAPALLO

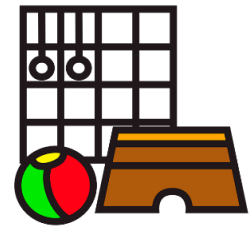
SÄHLY

LUISTELLA

HIIHTÄÄ

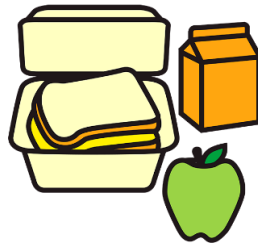
TEMPPURATA

Tilaa omille
liikunta-leikeille
ja kuville!

RETKET

RETKI

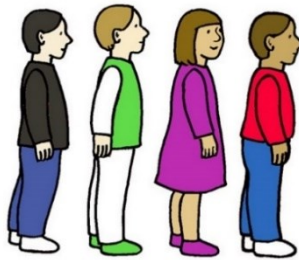
EVÄÄT

KÄVELLÄ

KÄSIKKÄIN

JONO

METSÄRETKI

KAUPUNKI-
RETKI

LEIKKIPUISTO

KIRJASTO

MUSEO

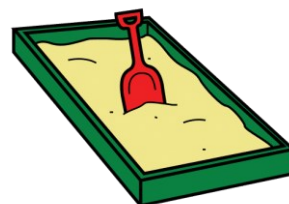
ULKOILU

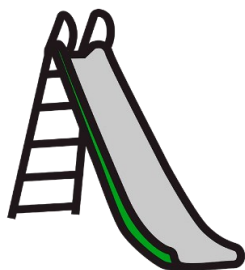
ULKOILU

KEINUA

HIEKKA-
LAATIKKO

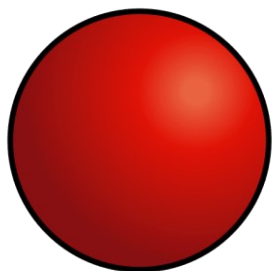
LIUKUMÄKI

JUOSTA

HYPÄTÄ
NARUA

PALLO

POLKUPYÖRÄ

LASKEA
MÄKEÄ

LUMIUKKO

SÄHLY

JALKAPALLO

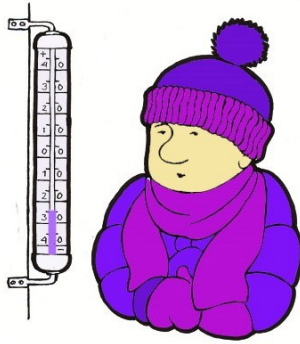
HIPPA

Tarvittaessa
täydennä omilla
ulkoiluun liittyvillä
kuvilla!

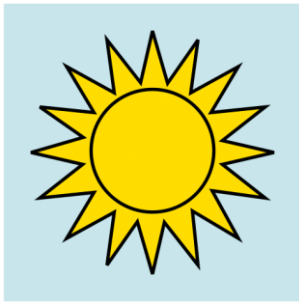
SÄÄ

LÄMMIN

KYLMÄ

AURINKOINEN

SATAA VETTÄ

PILVINEN

POUTAA

UKKONEN

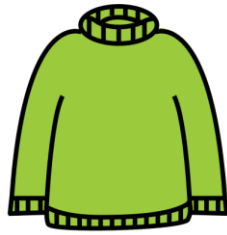

SATAA LUNTA

SISÄVAATTEET

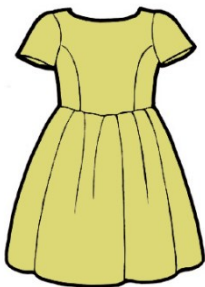
T-PAITA

PAITA

HOUSUT

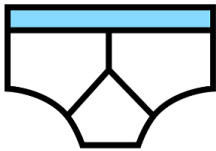
MEKKO

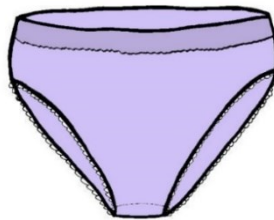
HAME

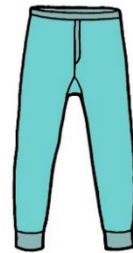
SHORTSIT

ALUSHOUSUT

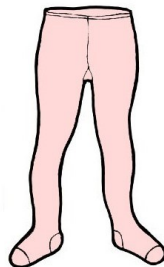
ALUSHOUSUT

PITKÄT
ALUSHOUSUT

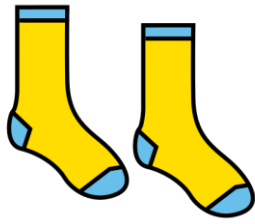
PYJAMA

SUKKAHOUSUT

HUIVI

SUKAT

TOSSUT

SISÄKENGÄT

ULKOVAATTEET

KENGÄT

KUMI-
SAAPPAAT

TALVIKENGÄT

HAALARI

TAKKI

ULKOHOUSUT

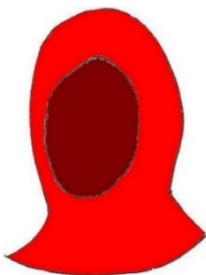
VÄLIHAALARI

KURAHOUSUT

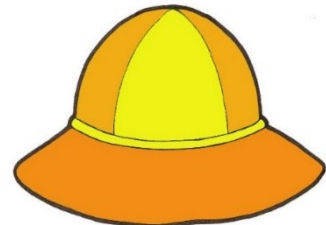
PIPO

KYPÄRÄ-
MYSSY

LIPPIS

HATTU

VILLASUKAT

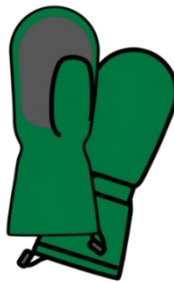
LAPASET

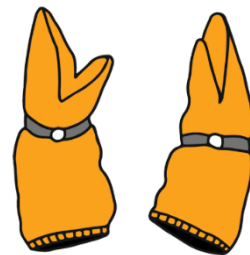
KAULAHUIVI

SORMIKKAAT

RUKKASET

KURA-
RUKKASET

AURINKO-
LASIT

RUOKAILU

AAMUPALA

PUURO

VAALEA LEIPÄ

RUISLEIPÄ

KIISSELI

VOI

NÄKKILEIPÄ

MAITO

VESI

 PUURO	 VAALEA LEIPÄ	 RUISLEIPÄ
 KIISSELI	 VOI	 NÄKKILEIPÄ
 MAITO	 VESI	

LOUNAS

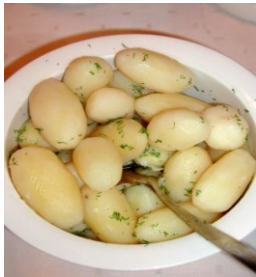
MAITO

VESI

SALAATTI

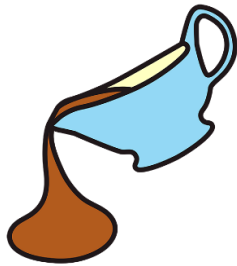
PERUNA

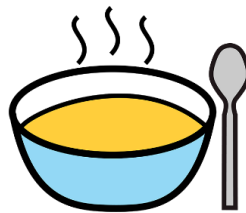
SPAGHETTI

RIISI

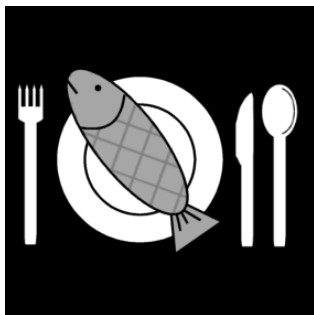
KASTIKE

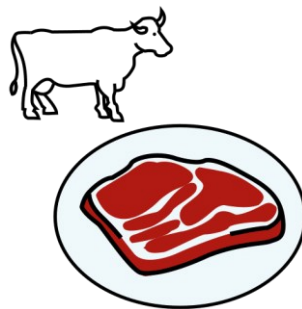
KEITTO

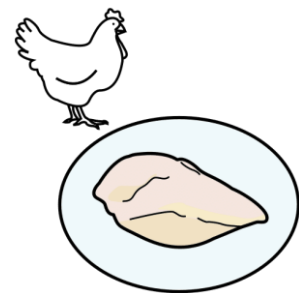
LISÄÄ
RUOKAA

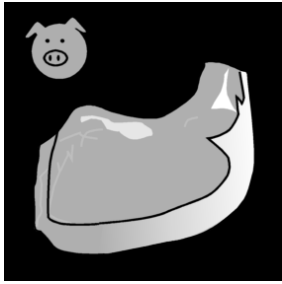
KALAA

NAUDANLIHA

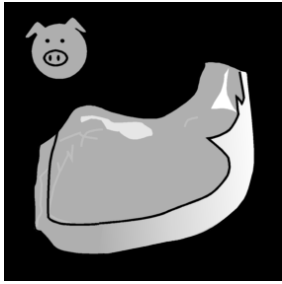
KANANLIHA

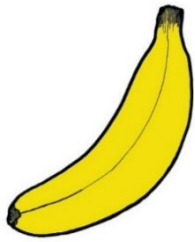
SIANLIHA

KASVIS

 SIANLIHA	 KASVIS	

VÄLIPALA

BANAANI

PORKKANA

OMENA

MAITO

VESI

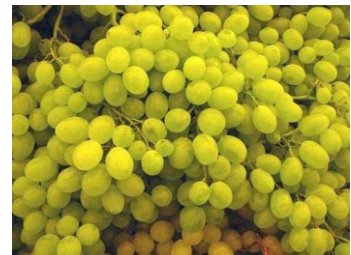
MEHUA

JOGURTTI

HEDELMÄ

RYPÄLE

VAALEA LEIPÄ

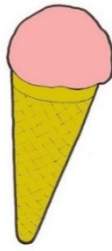
RUISLEIPÄ

NÄKKILEIPÄ

KIISSELI

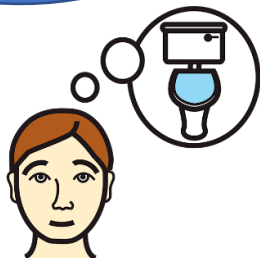
JÄÄTELÖ

PIZZA

Lisää tarvittaessa
pottailuun liittyvät
kuvat!

WC

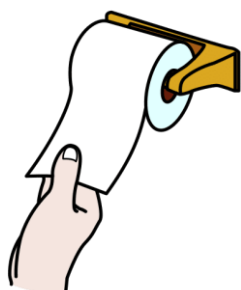
WC HÄTÄ

PISSAHÄTÄ

KAKKAHÄTÄ

WC PAPERIA

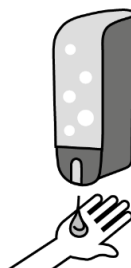
PYYHKIÄ

KÄSIENPESU

KASTELE
KÄDET

OTA SAIPPUAA

PESE KÄSIÄ

HUUHTELE
KÄDET

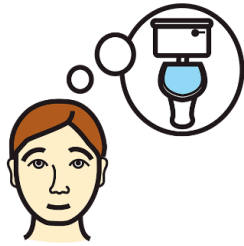

KUIVAA KÄDET

VAIPPA

LEPOHETKI

WC HÄTÄ

VÄSYTTÄÄ

VOI LUKEA
HETKEN

LEVÄTÄ

NUKKUA

NUKKUA

AIKUINEN
LUKEE SATUA

OLLAAN
HILJAA

KUISKATA

Lisää kuva
lapsen omasta
unikaverista!

MINUSTA TUNTUU...

ILOINEN

SURULLINEN

VIHAINEN

TYYYTYVÄINEN

INNOSTUNUT

UJO

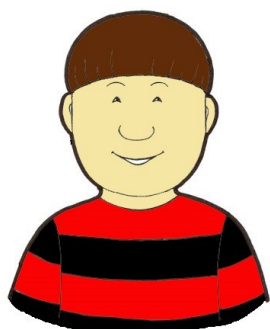

PELOISSAAN

IKÄVÄ

VOINTINI

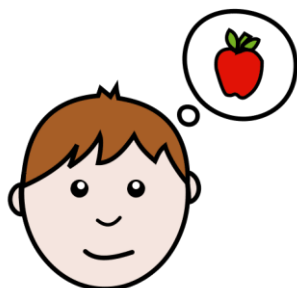
VIRKEÄ

VÄSYNYT

JANOINEN

NÄLKÄINEN

KUUME

PÄÄTÄ
SÄRKEE

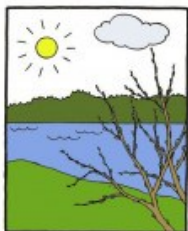
VATSA KIPEÄ

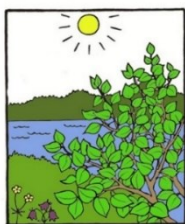
OKSETTAA

Täydennä lapsen
kulttuurin
juhlapäivillä ja
oman ryhmäsi
juhlilla!

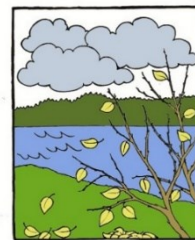
VUODENAJAT JA JUHLAT

KEVÄT

KESÄ

SYKSY

TALVI

PÄÄSIÄINEN

VAPPU

JUHANNUS

ITSENÄISYYS-
PÄIVÄ

JOULU

MAANANTAI	
TIISTAI	
KESKIVIIKKO	
TORSTAI	
PERJANTAI	
LAUANTAI	
SUNNUNTAI	